

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon Br. 04/Z - 092

O SLEPIM LICIMA

Skupština Republike Kosova;

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosova,

Usvaja

ZAKON O SLEPIM LICIMA

POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE

Član 1
Namena

Ovim zakonom se uređuje status zakonski slepih u Republici Kosovo.

Član 2
Delokrug

Ovaj zakon uređuje prava i povlastice i određuje kriterijume za kategorizaciju slepi.

Član 3
Definicije

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu znače:

1.1 **slepac** - je osoba koja je potpuno slepa od rođenja ili stečeno, utvrđeno prema kriterijuma lekara, koje ocenjuje Mediko-socijalna komisija;

1.2. **Mediko-socijalna komisija** – je komisija u sastavu od lekarskih i socijalnih eksperta, formirana od strane Ministarstva za rad i socijalno staranje, koja utvrđuje stepen slepila, uključujući vremensko trajanje, za svaku osobu koja uputi zahtev za uživanje penzije zbog slepila, dobiti i prava prema ovom Zakonu;

1.3. **relevantno ministarstvo** - je Ministarstvo rada i socijalnog staranja;

1.4. **KDU** je odgovarajuća kancelarija za dobro upravljanje u okviru Kancelarije Premijera

Član 4 Zaštita

1. Slepa lica su zaštićena od svih vrsta eksploatacije, diskriminacije, zloupotrebe, uvrede, ismevanja i uživaju svoja prava i sloboda ravnopravno sa drugima, na osnovu međunarodnih standarda o ljudskim pravima.

2. Kada radnje iz stava 1 ovog člana predstavljaju krivično delo, iniciranje za pokretanje krivičnog postupka, osim staratelja, imaju i organi reda i tužilaštva, udruženja kojima pripadaju, ili se brinu o njima.

Član 5 Zaposlenje

1.Ovim zakonom imaju koristi sve slepe osobe, koje odlukom Mediko-socijalne komisije ispunjavaju utvrđene uslove – ovo znači obezbeđivanje njihovog aktivnog učešća, ispunjavajući im dole navedene uslove:

1.1. zapošljavanje pod povoljnijim uslovima i prednosti, prema zakonima na snazi i posebnim kriterijuma utvrđenih posebnim zakonima;

.2. pravna i fizička lica koja zapošljavaju slepe osobe stiču sve beneficije utvrđene prema zakonima na snazi.

Član 6 Oslobađanje od taksii poreza

Slepe osobe oslobađaju se od svih taksii i direktnog poreza. U slučajevima samo zapošljavanja, oni se oslobađaju od svih fiskalnih obaveza, dok u koliko obavljaju delatnost kao pravna lica, oni uživaju poreske olakšice koje realizuju prema zakonima na snazi.

Član 7 **Dohodak i beneficije**

1. Slepe osobe uživaju sva prava i beneficije prema važećim zakonima.
2. Slepe osobe, predviđene ovim zakonom, od državnog budžeta prime određenu nadoknadu na osnovu minimalne plate na Kosovu, ali ne manje od sto (100) evra mesečno i određiće se podzakonskim aktom koji donosi Vlada.
3. Korisnici materijalne kompenzacije zbog sleposti, iz stava 1. ovog člana, ne mogu biti korisnici nadoknada iz drugih penzijskih šema koje se primenjuju na Kosovu, osim kada je to zakonom drugačije predviđeno.
4. Materijalna kompenzacija zbog sleposti prima se bez obzira na doba starosti, a isti iznos primaju i pratioci slepih osoba prve kategorije, čiju potrebu određuje Mediko-socijalna komisija.
5. Slepe osobe i njihovi pratioci, prema zakonu, pravo na materijalnu kompenzaciju ostvaruju od dana podnošenja zahteva ako su za to ispunjeni uslovi i kriterije.
6. Slepa osoba potpiše ugovor sa svojim pratiocem, pred nadležnim organom-CSR i isti podnose službeniku nadležnog organa.
7. Isplatu izvrši Departman penzijske administracije dotičnog ministarstva;
8. Fondove za komenzacije iz stava 1. ovog člana, obezbeđuju se u budžetu dotičnog ministarstva.

POGLAVLJE II **NEGA, PRUŽANJE UTOČIŠTA, ZDRAVSTVENO OSIGURANJE,** **OBRAZOVANJE, ODMOR I OSTALA DOBRA**

Član 8 **Smeštaj**

Slepe osobe koje ispunjavaju zakonske uslove da bi se smatrali kao građani sa potrebom za utočište, na kraju procene za njihovu potrebu, dobijaju dodatak od dvadeset (20) bodova, iznad procenjenog iznosa.

Član 9 **Zdravstvena nega**

1. Osnovne zdravstvene usluge pružaju se istim kvalitetom i kvantitetom kao za celokupno građanstvo.

2. Izuzetak od isplata i koisplata se reguliše Zakonom za zdravstvo i sa drugim pravnim aktima.

3. Zdravstvene usluge koja se pružaju slepim osobama, koji ne isplaćuju premije će se nadoknaditi od strane Ministarstva zdravstva i Fonda za zdravstveno osiguranje.

Član 10 **Vaspitanje i Obrazovanje**

1. Vaspitanje i obrazovanje slepih lica u javne institucije se vrši prema važećim zakonima.

2. Slepim licima se obezbeđuje upotreba brajevog pisma, reljefno pisanje, pisanje sa povećanim slovima i tekstovi akustičke i digitalne tehnike od strane Ministarstva za obrazovanje, nauku i tehnologiju.

3. Tiflo-tehnička i tiflo-didaktička oprema koja olakšavaju integraciju slepih lica u društvo su pomagala za koja se obavezuje MRSZ, MONT i Ministarstvo zdravstva u saradnji sa Udruženjem slepih za njihovo obezbeđenje i raspodelu.

Član 11 **Pristup informacijama**

1. Slepim osobama se omogućava informisanje na brail sistemu, na reljef, uvećanim napisom, kao i u audio za čitavu signalizaciju u javnim prostorijama i javnim zvaničnim informacijama, literaturu tekstova i knjigama svih školskih nivoa u saradnji sa udruženjem slepih Kosova.

2. Ministarstvo obrazovanja nauke i tehnologije, Ministarstvo kulture, i Ministarstvo infrastrukture su odgovorne za sprovođenje stava 1. ovog člana.

Član 12 **Rehabilitacija**

1. Vlada utvrđuje sredstava za izgradnju rehabilitacionih centara, sa dovoljno kapaciteta za slepa lica.

2. Upravljanje rehabilitacionim centrima, se vrši o ovlašćenju resornog ministarstva, u saradnji sa Udruženjem slepih lica Kosova.

3. Vlada, u funkciji rehabilitacije i zabavljanja slepih podržava njihovu kulturnu delatnost i pruža besplatno učešće u ovim kulturnim i sportskim manifestacijama.

Član 13

Putovanje

1. Slepe osobe i njihovi pratioci tokom pratnje slepe osobe, uživaju beneficije u isplatu, u gradskom saobraćaju besplatno, dok u međugradskom saobraćaju se vrši isplata pedeset posto (50%) cene karte.
2. Privatni javni operateri treba da utvrđuju mesta za slepe osobe i da uspostavljaju odgovarajuće signale. Ova mesta su oslobođena od utvrđenih fiskalnih obaveza uputstvom od strane MT i Ministarstva infrastrukture.

Član 14

Troškovi električne energije i telefonskih

1. Sva slepa lica, uživaju olakšice u potrošnji električne energije u skladu sa Zakonom o socijalnoj šemi.
2. Vlada obezbeđuje da sva slepa lica iz prve grupe, se opreme govornim pomoćnim softverom za slepe.

Član 15

Koristi i druga prava

1. Odgovorne institucije za usvajanje projekata i infrastrukture i uređivanje teritorije ne usvajaju nijedan projekat za puteve i javne sredine, ukoliko se za to nisu uzete u obzir moguće i potrebna prilagođavanja za slepe osobe.
2. Slepe osobe u javnim službama imaju prednosti u rešavanju zahteva. Po potrebi oni moraju pokazati knjižicu koja dokazuje njihov status.

Član 16

Pouzdanost ličnih podataka

Institucije i odgovorne osobe nemaju pravo da daju informacije o stanju invaliditeta slepila jedne osobe bez njegove saglasnosti, osim u slučajevima dozvoljenim Zakonom za zaštitu ličnih podataka.

POGLAVLJE III
GRUPACIJE, KORISTI OD STATUSA SLEPIH, EVIDENCIJA I
MEDIKO-SOCIJAL KOMISIJA

Član 17

Mediko-social Komisija, njene nadležnosti i kategorizacije

1. Mediko-social Komisija sastoji se od tri (3) stručnjaka okulista, jedan (1) stručnjak tiftolog, jedan (1) stručnjak iz oblasti socijalnog rada, jedan (1) predstavnik Udruženja slepih osoba Kosova, kao i jedan (1) predstavnik Ministarstva rada i socijalnog staranja, koji je predsednik Komisije.
2. Mandat stručnjaka je (1) godinu dana bez prava na reizbor. Funkcionisanje Mediko-social komisije se vrši prema usvojenom poslovniku od strane odgovarajućeg ministarstva.
3. Slepe osobe, dobitnici iz ovog zakona podležu se proceni Mediko-social Komisije u ministarstvu i odgovarajućim regionima.
4. Mediko-social komisija za slepe osobe donosi odluku, utvrđujući grupu sleposti kao i socijalne potrebe.
5. Komisija razmatra zahtev slepe osobe, za potvrđivanje stepena sleposti i socijalnih potreba.
6. Dobitnici iz ovog zakona se kategorišu u dve grupe:
 - 6.1. prva grupa su osobe koje ne razlikuju svetlo od mraka, do jasnog viđenja 0.02,
 - 6.2. druge kategorije su osobe koje su delimično izgubili vid, preko 0.02 do 0.05.
7. Slepa osoba, prve grupe, treba deklarirati ime njegovog / njenog pratioca, pred nadležnim organom koji njih registruje u jednom posebnom registru. Takođe, on treba deklarirati i za eventualnu zamenu pratioca, ukoliko procenjuje opravdanom takvu zamenu treba izvršiti. Ovom zamenom, odmah se obaveštava i administracija odgovarajućeg ministarstva.
8. udruženja na osnovu odluke Mediko-social komisije izdaje posebnu knjižicu sleposti, kao dokazni dokument za dobijanje na osnovu ovog zakona.

Član 18

Evidentiranje

1. Odgovorne institucije na centralnom i opštinskom nivou, treba da drže tačnu evidenciju i formalizovan broj dobitnika za obe kategorije.
2. Na kraju kalendarske godine, ali i prema zahtevu odgovarajućeg ministarstva, udruženja slepih osoba na Kosovu obavezuje se da dostavlja registar i evidenciju izdatih knjižica za dobitnike na osnovu ovog zakona.

Član 19
Pravo na žalbu

Tužbi podnete na sudu za kršenje ovog zakona se razmatraju po hitnom postupku.

Član 20

Zavisno od budžetski mogućnosti, troškovi života i eventualne inflacije, na kraju svake godine, za narednu godinu, Vlada Kosova na predlog Ministarstva Finansije posebnom odlukom utvrđuje visinu iznosa i beneficije utvrđene ovim zakonom.

POGLAVLJE IV
PRELAZNE I KONAČNE ODREDBE

Član 21
Saradnja

1. Za sprovođenje ovog zakona i bez poricanje prava osobama ili drugim grupama, Udruženju slepih osoba na Kosovu, priznaje se pravo zastupljenosti slepih i pružanje posebnih usluga, u zavisnosti od ispunjavanja sledećih uslova:

1.1. obavljanje delatnosti na čitavoj teritoriji Kosova na osnovu demokratskog statusa, priznatog od strane Ministarstva za rad i socijalno staranje;

1.2. potpisivanje ugovora sa ministarstvima i institucijama koja financiraju pružanje ovih usluga;

1.3. podlaganju prema kontrolama javnih institucija o kvalitetu usluga, korišćenje fondova, i poštovanje Statuta organizacije.

Član 22
Podzakonski akti

Danom stupanja na snagu ovog zakona, u roku od šest (6) meseci Vlada Kosova i odgovarajuća ministarstva donose podzakonske akte.

Član 23
Kaznene odredbe

1. Svaka institucija koja ne poštuje odredbe ovog zakona kažnjava se prema važećim zakonima.

2. Svaka osoba koja svesno podnosi lažnu deklaraciju ili prezentira falsifikovanu dokumentaciju u cilju dobijanja prava i utvrđenih beneficija prema ovom zakonu, kažnjava se prema zakonskim odredbama na snazi.

Član 24
Odredbe stavljanja van snage

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaju da važe sve odredbe zakonskog ili pod zakonskog akta koje su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 25
Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službeni list Republike Kosova, dok će se sprovoditi od 01.01.2013.

Zakon Br. 04/ Z-116
14. Juna 2012

Predsednik Skupštine Republike Kosova

Jakup KRASNIQI